

R. 29603

18

LAURENTIJ AMICO

9-102

HISPANO-REGALIIUM EXERCITIIUM

MEDICI CONSULTORIS

PRÆLECTIO ACADEMICA;

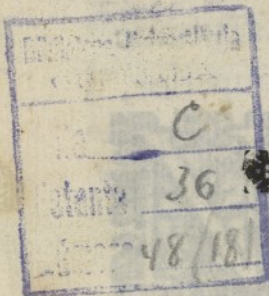
Quâ, foetum, simul ac in utero materno concipitur, anima
rationali informari, obfirmatur:

HABITA

In alma Granatensi Universitate

DIE

Annuae Studiorum instaurationis.

Granatæ, Typis Nicolai Moreno 1770.
Superiorum Facultate,

1952

2216899

LAURENTII AMICO

INSTITUTIONUM REGALIIUM EXERCITIUM

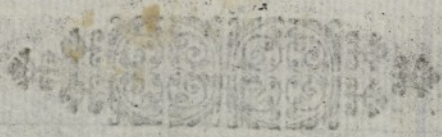
MEDICI CONSULTORIS

PRÆLECTIO ACADEMICA

DE VITIIS IN VITIS VITIIS VITIIS

DE VITIIS VITIIS VITIIS

*Nihil enim tantum esse malum hominibus arbitror;
quantum est opinio falsa, in his videlicet rebus;
de quibus præsens à nobis sermo est institutus.*
Gorg. Platon. vel de Rhetoric. l. 24.

LIBRARIUS

Typis Nicolii Morano typographe
in officina Typographica

ILLmo. ARCHIEPISCOPO
GRANATENSI,

D. D. PETRO ANTONIO

BARROETA, ET ANGEL

SACRÆ, REGIÆ MAJESTATIS A CONSILIJS,

ET

CÆSARÆ UNIVERSITATIS

MAGNO PROTECTORI

HUMILLIMUS CLIENS,

LAURENTIUS AMICO,

S. P.

Non diu steti, cui magis, quam
Tibi, Antistes Præclarissime,
hanc opellam supplex com-
mendarem: Inter tot ethicas
tui animi virtutes (quas tuo
jubente pudore producere abstineo) non
altera excelsior supereminet, quam chari-
tas, & in pauperes miseratio: Quantus es

in hac virtute, nemo est, qui non de-
prædicet, nemo est, qui non fateatur;

*Vox diversa sonat, populorum vox tamen una,
Pauperum cum verus diceris esse Pater.*

Non est, neque unus, qui ad Te acce-
dit, vel nudus, vel famelicus, vel afflic-
tus, qui non latus, qui non satur, qui
non vestitus, qui non redeat consolatus:
Omnia pauperibus largitus, & pro pau-
peribus (sit fas dicere) Tu ipse pauper es
effectus: Si ergò pauperum, & misera-
bilium personarum curam paternam gerere
divino jure teneris docente Tridentino (a)
uti animarum Pastor; sicuti exactissimè
geris; Quis, amabò, nonnatis pauperior,
& miserabilior? Hi non solum exteriori-
bus bonis omninò carent, sed etiam in
spiritualibus eorum indigentia extrema est,
ac planè singularis. Si Pupillis opem ferre
præcipimur, quanto magis pro parvulis
laborare debemus? (ajebat Augustin (b))

(a) Sess. 23. de Reform. c. 1.

(b) De peccat. m. erit. l. 3. c. 23.

qui destitutiores ; & miseriores pupillis
etiam sub parentibus remanebunt, si eis Chris-
ti gratia denegabitur, quam per se ipsi fla-
gitare non possunt. Hoc est, videlicet, sa-
lus pusillorum, (res seria) meæ oratio-
nis argumentum : Non modus dicendi,
non scriptoris auctoritas est perpendenda,
sed materiæ utilitas est consulenda : Si
hanc, Pijssime Præsul, fovebis opinio-
nem, si tuis Parochis commendatam in-
culcabis ; spero futurum, ut quàm plu-
rimi tenelli foetus (abortibus coercitis) bo-
nis non corporalibus tantum, sed spiri-
tualibus, Deo annuente, non spolientur.
Expectationem imple, & me tibi, quum
propensione voluntatis, tum obsequio de-
bitum habe, quo non alter devinctior.
Vale.

Dat. Granat. Kal. Decemb.
M.DCC.LXX.

NOS

NOS D. PETRUS ANTONIUS
Barroeta, & Angel, Dei, & Sanctæ
Apostolicæ Sedis gratia, Archiepiscopus Gra-
natensis, Regiusque Consiliarius &c.

ADMONITIO AD PAROCHOS HUIUS NOSTRÆ
Archidiœcesis.

Cùm academica istam prælectionem à Dre. D. Lau-
rentio *Amico* in hoc totius Granatensis Regni Ly-
ceo recitatam, & nobis commendatam, perlegimus;
summopere arrisit opinio, quæ ab initio conceptionis
foetum anima rationali informari, & ex virili generatio-
ne statim concipi hominem, sustinet, ac propugnat: nos-
tramque refricavit memoriam, quia plurimis ab hinc an-
nis admodum placuit, nequid quia validis fixa rationi-
bus, & non contemnendis fulcita autoritatibus; verum
etiam quia summè utilis semper nobis visâ fuerit. Hac
enim in suum gregem sparsa opinione à nostris Paro-
chis, forsân compescetur tanta abortuum strages, & fre-
quentia, quam quotidie Sâtanâ inferre, consuevit; tot
miseris parvulis sine Sacro baptisinate decedentibus. Plu-
res enim pravæ conscientie primis diebus, & for-
sân mensibus, foetum non esse animatum inconcusse
credentes, non tanti faciunt abortus reatum, & ad illum
perpetrandum, facillimè inducuntur. Infœlicium ergò par-
vulorum miseratione commoti, Parochis, & animarum
Rectoribus hanc expellere ignorantiam, admonemus, præ-
cipimus, ac firmiter inculcamus. Ex qua probabili opi-
nionè, si, quo digna est assensu, amplectatur, non levia
spiritualia bona emeritura fore, speramus. Fiet namque
primum, ut nemo facilè ausit, quocumque pretextu,
abortum provocare; quippe qui de duplici homicidio,
corporali, & spiritali jure merito accusari, posset. Alte-
rum, & non minoris momenti, spiritale bonum profi-
lit.

2
rem formam redactæ : sit exemplum hoc Granatense
Lyceum ; Carolus I. (a) construxit , temporis vicissi-
tudines consumpsere , Carolus III exsuscitat , dat no-
vum , meliusque Sapientiæ domicilium , non curtam
librorum suppellectilem suppeditat , aperit solidiorem
studijs methodum , abusus , qui paulisper irrepsere ,
eradicat , & tandem virtutem præmijs allicere promit-
tit ; vel , ut Plinij verbis ad Vespasianum Imp. utar :
*Vetustis novitatem dat , novis auctoritatem , obscuris lu-
cem , obsoletis nitorem , fastiditis gratiam , omnibus na-
turam , & naturæ suæ omnia.* Itâ ut hæc Cæsarea Uni-
versitas floridior , quam ex cunabulis , resurgat.

Carolus extruxit , consumpsit tempus , & alter

Carolus extinctam suscitavit è tumulo.

Datque novam speciem , curans , tot sæcula vivat ,

Carole , quot Nomen vivet in Orbe Tuum.

Videte Ergò , quæso , Auditores Ornatissimi , cum sim
vobis , vestraque Universitati firmiter addictus , si in-
culpatâ verecundiâ jure prodierim in mei animi argu-
mentum ? Quamobrem nec amplitudo hujus loci , nec
timendus aspectus vester me commovent nedum , ex-
turbant , deterrent , verùm extimulant , viresque ad-
dunt , meque ipso superiorem reddunt.

Arrepto ideò hoc plaudendi Academiae Tempore
diù steti , & hæsitaveram , quamnam provinciam ag-
grederer , quid differendum assumerem , quod om-
nium palato gratius conveniret.

Tandem diù cogitanti occurrit summi momenti
dubium : *Quonam , scilicet , conceptionis tempore anima
infundatur ?*

Hæc Quæstio nedum Physico-Medicis , nedum
Jurisprudentialibus est discutienda , verùm & ipsis Theo-
logis , & ipsis Canonistis. Plurimis abhinc annis in-
valuit opinio , quod inter conceptionem , & anima-
tionem plurimum intercederet temporis ; sed quam
falsis

(a) Id. è Carolus V Imperator.

33
falsis innitatur principijs , quam moribus noxia est hæc
opinio , & potius statim a conceptione animam infundi
certius , utiliusque credendum,

Si vacat , & placidi rationem admittitis , edam. (a)
Invocato prius B. V. (ut meus est mos) auxilio:

Virgo , quid sine Te ? pronò succurre , precanti
Virgo fave , & timidæ dirige puppis iter.
Tu mihi præsidium , mihi lux , victoria læta;
Tu mihi eris Ductrix , Tu mihi portus eris.

Sic mihi talis contingat oratio , qualem & Materiam
dignitas , & Loci reverentia , ac hujus spectatissimi
Confessus majestas exposcunt.

Quam veritati sit consonum , quòd Deus mundum tra-
didit disputationi eorum (nempe hominum) ut non
inveniat homo opus , quod operatus est Deus... Et quan-
to plus laboraverit ad quærendum , tanto minus inveniet,
etiam si dixerit sapiens , se nosse , non poterit reperire:
uti in sacris litteris legitur. (b) Quam sit hoc veritati
consonum , non aliunde clarius poterit dignosci , non
aliunde certius concipi poterit , quam ubi de homine,
ejusque formatione pertractatur ; Id etenim Deus ip-
se in abdito artificiosè confecit , velut in imis parti-
bus terræ. (c) Undè meritò Trismegistus (d) hominem
magnum miraculum appellavit : Et Plato (e) Artis al-
tissimæ specimen , Universi Archetypum , rerum omnium
mensuram , & mirabilium omnium mirabile maximum.
(f) Idem D. Augustinus , quando exclamat : Miratur
alia homo , cum sit ipse mirator magnum miraculum.
Illius enim excellens , & spectabilis forma moribus
animæ congruens , atque accommoda , status corporis

A 2

cel-

(a) Juvenalis. Satyr. 1. lib. 1. (b) Eccl. 3. 11. 8. 17. (c) Ex Psalm. 139.
(d) I. è. ter maximus. (e) Sic dictus ab humerorum latitudine , natus
Athenis circa annum 429 ante I. C. (f) In Theæt.

4
cellus, atque erectus in celum, os sublime; omnium partium, ac totius symetria etiam ab ethnicis sunt de-
prædicata; adeo ut mirari non subeat, quum regius
Psalmes psalm. præcipue 138. naturam hominis prescius
contemplatus exsultabat, atque in tanti Opificis
amorem exardescebat.

Sed voluit hic ipse Deus hocce conceptionis
mysterium sibi soli reservasse, & Adæ filios divini ope-
ris sui admiratores ejus utilitatem solummodo persen-
tire, non autem artificium intimè perlustrare, ac dig-
noscere. (a)

Pixidem nauticam hoc in Oceano perdidit
Philosophi, diversi diversa ad libitum somniarunt; sed
ne tempus rem pretiosam inutiliter conteramus, prin-
cipaliores opiniones perfunctoriè attingam, & summis
labris.

Empedocles (b) ergo, Anaxagoras (c) Hippocra-
tes (d) Pythagoras (e) Epicurus (f) Democritus (g)
unà & Scotistæ cum Doctore Subtili putant ex mix-
tione utriusque seminis maris, nempe & foeminae foe-
tum materno in utero generari, uti Lucretius cecinit;

Semper enim partus duplici de semine constat.

Aristoteles (b) verò, Plato, Albertus Magnus (i) quos
cum Doctore Angelico sequuntur Thomistæ, contem-
dunt, foeminas non activè, sed tantum passivè con-
currere; seu ut clariùs me explicem, foeminas pone-
re

(a) Theod. Craanen tract. de hom. (b) Phil. Siculus floruit circ. ann.
ante J. C. 444. (c) Natus Clazomenis urbe Asiæ minoris circ. ann. 500
ant. J. C. (d) Insulanus Couus natus circ. ann. 460. ante J. C. (e) Sa-
mius floruit circ. ann. 540. ante J. C. (f) Atticus circ. ann. 342. ante
J. C. (g) Thracius fuit Hippocrati coætaneus. (h) Stagiritas natus
384. ante J. C. (i) Cognomine patrio dictus *Great i. è. Magnus*, flo-
ruit sæculo XIII.

re materiam, viros virtutem plasticam communicare, ut foetus generetur.

Plurimum temporis hujusmodi opiniones invaluerunt apud physicos, medicos, moralistas, & legales; plurimum temporis resonuerunt in Lyceis, in Scholis disputabantur.

Donec Recentiores (a) propter repetitas experientias, dissectiones, & observationes in Cuniculis, Cervis, similibusque quadrupedibus: Steno, Van-horne, Drelincurtius, Graaff, Kerkring, Malpighi, Fabri, Schenkus, Svmmerdamius, alijque post eos innumerales, & propter frequentia studia Anatomiae dediti novis inventis magis ad veritatem accedentes arbitrati sunt, homines non aliter, quam caetera animalia ex ovo gigni, & virili genitura fecundante: *Nulum animalium genus exors est originis ab ovo.* Dicebat Plutarchus. (b)

Et haec opinio ex abortibus, qui post aliquot conceptionis dies contingunt, confirmari potest, qui non nisi ovi figuram referunt, prout testatur Ruifchius, & Hippocrates, qui Psaltriam utero gerentem ovum abjecisse molli putamine obvolutum vidisse obfirmat. (c) Ita ex Bartholini testimonio Hafniensis mulier verum edidit ovum, at verita, ne vulgi fabula efficeretur, confregit illud, & confestim abjecit. (d) Hinc non omnino fabula recensenda est, quae de Ledæ filijs ovo natis apud Mythologos circumfertur. Et **Cl. Malpighi**: Cum unicum sit natura institutum in

---

(a) Harveyus Anglus aliquot diebus post coitum damarum, & cervorum nihil reperit feminis virillis, nec foeminae intra ipsum uterum; Exinde ruit veterum opinio existimantium, utriusque sexus semen debere commiseri inter se intra arum genitale, priusquam conceptio fiat... Craanen Diss. de homin. c. 62.

(b) Sympos. 11. q. 111. (c) De natur. pueri, seu fetus text. 4.

(d) De inolit. partibus, v: Arist. 3. de gen. animal. c. 9.

omni generatione (a) Sicuti plantis, inquit, commun-
 est ex semine prodire, ita & animalibus. Unde con-
 cludit Hoffm. Ori omne animal, ita homo etiam ex
 ovo producitur. Aliunde patet, quod foetus reperti
 sunt in tubis Fallopiianis (b) ita ab inventore Fallopio
 dictis: & in ipsis ovulorum cellulis, testantibus Val-
 lishiero, Ruischio, Etmullero. (c) Insuper quod ova-
 ria tot ovis vacua adinvenit Graaf, Ruichius, & Ver-
 hennius, quot sunt exclusi foetus, (d) & Conradus Pe-
 yerus addit, quod partibus istis castratione ademptis,
 aut casu, vel morbo destructis animalia sterilescent,
 nec amplius concipiunt, quia simul abolentur ova, in
 quibus conceptuum idea speciatim delitescent. (e)

Quam plurimas hic alias brevitatis gratia omitto
 rationes, & experimenta, praecipue quia haec opinio
 tanquam certa, & inconcussa apud Jatrophiacos repu-
 tatur (f) qui pra omnibus in hac veritate investigan-
 da insudarunt.

Drelincurtius apud Batavos per observationes in vi-
 viparis huic opinioni adhaesit, super qua historicas,
 atque phisicas luctubrationes de foeminarum ovis scrip-
 sit, quibus nihil luculentius, nihil clarius desiderari
 poterit.

Harvaeus apud Anglos Caroli I Archiater totum
 se

(a) Ita Harvaeus Ex. 63. Tozzius, Aristot. 7. de hist. animal. cap. 7.
 (b) V. Schurig. Spermatolog. c. IV. §. 7. & Sillesphilog. c. V. §. 8. de
 conceptib. tubar. (c) V. Spermatol. ibidem §. 8. (d) V. Syllesphilog.
 sect. 1. c. IV. §. VI. (e) Merycolog. sive de ruminant. lib. 1. c. 5.
 (f) Constat jam, & pluribus accuratioribus observationibus confectum
 est, verum semen muliebri extra uterum vesiculis quibusdam, vel
 ovalis contineri intra testes mulierum: Berger. physilog. lib. 2. c. 5.
 Occ. sone ovulorum incidit, in iisdem latitare fetus primordia: quam
 opinionem eo usque defendimus, donec quispiam alijs ratiocinijs, & ex-
 perimentis certioribus contrarium demonstraverit. Nuckius adenogra-
 ph. c. 7. & Thom. Bartholin. ad. Hafn. observ. 104. inquit: De ova-
 rio in feminis post stenosis nostri diligentians nemo ambigit.

se dederat dissectioni damarum utero gestantium, quas Rex suppeditabat, & nulli unquam comparandum tractatum de generat. animalium scripsit non per ratiocinia philosophica, sed per experimenta tantum; sicque absolvisset rem egregiam omnino, cum exorta calamitate regni omnia fuerint eversa.

Malpighius tandem apud italos hoc in studio emarcuit. Et Antonius Vallisneri in nunquam nimis laudanda historia de gener. hominis, & animalis lingua Tusca consignata ceteris omnibus hujus generis scriptoribus hactenus palmam praripuit.

Hiscæ præmissis: quis ergo vestrum non videat, Auditores Ornatissimi, unde error Aristotelis de tardâ foetus animatione? Unde Hippocratis? si de hac unquam locuti fuerint, & intelligi deberent; (a) Et pedisequorum, qui in Magistri verba iurarunt? *Abysus abyssum invocat.*

Conjectabat enim Aristoteles ex mixtione utriusque feminis generationem fieri, & jure concludebat, quod nonnihil temporis necesse erat, ut feminis moleculæ cohererent, ut lineamenta formarentur, ut figuraretur embryo; hoc accidere putabat in maribus quadragesimo die, in femellis octuagesimo, vel nonagesimo.

Hujus Philosophi placitum post Petrum Lombardum Scholasticorum Corifæum evasit commune: Etenim cum circa eam ætatem (b) introducta in Scholas fue-

---

(a) Aristotel. lib. 7. de hist. animal. c. 3. scripsit: *Mares fetus magnâ ex parte circa quadragesimum diem dextro potius latere moventur, femine sinistro circa nonagesimum*: Ex hoc Arist. textu deducunt opinionem de ad eò tardâ foetus animatione; sed falsò, ex hoc enim textu non deducitur, foetum non esse animatum ante prædictum tempus, sed motum percipi non posse ob membrorum ineptitudinem, & spirituum interceptionem, uti quotidie observatur in infantulis asphyxia correptis. De Hippocr. vide infra.

(b) Sæcul. XII.

fuerit lectio, & explicatio librorum Aristotelis, qui penè unus audiebatur, ejus opinionem de adeo tarda animatione cum D. Thoma Scholastici omnes amplexi sunt: Ad hæc maximè contulere libri tum de *Spiritu, & animâ, tum de ecclesiasticis dogmatibus*, qui eo tempore sub Augustini nomine circumferebantur: At Crytici omnes cum Bellarmino neutrum esse Augustini demonstraverunt.

Aristotelis sententiã sequuta est Glossa cum juristis; Omnes denique Medici, ita ut ferè universalis effecta sit, ac in eodem gradù permanserit usque ad annum 1640. quo Thomas Fieni Medicus Antuerpiensis ipsi bellum indixit, & in suam traxit opinionem Paulum Zacchiam, licet antea reluctantem.

Hos duces omnes ferè insequuti sunt Medici: positã enim ovorum opinione, quæ, uti dixi, inconcussa apud nos per experimenta, & anatomicas dissectiones habetur: ovo jam per auram seminalem facundato: quid amplius expectari debeat, ut statim à conceptione anima non infundatur? Uti enim in semine plantæ omnis planta efformata reperitur, teste Tertulliano, & Augustino cum omnibus ferè Recentioribus Philosophis, ita & in ovo muliebri homo est, & qui est futurus: Etiam in ovo Gallinæ præse pullus est, testis Malpighi: *Etiam in ovo femineo germine virili intra uterum fæto homo est*, addit Drelincurtius: *ergo ut homo sit, oportet, ut animam habeat.*

Sed redeamus ad Aristotelem: scribit ipse, masculinum fatum 40. die; femineum 80. reperiri formatum, & narrat, *cum discerptis membranulis magnitudine majorem formicam æquare.* (a) Sed ad libitum scripsit, nam innumera experimenta, & observationes demonstrant, fatum non ita serò ad magni-

(a) Lib. 7. histor. Animal. cap. 3.

nitudinem formicæ majoris ascendere : Petrus Gassendus retulit , quod foetus 12 dierum formatus erat à summo capite usque ad pedum digitos ; moles tamen tertiæ parti unius parisiensis digiti respondebat. (a)

Cum Gassendianis concordant Kerkringi experimenta de generatione foetus , ubi dicit , vidisse foetum quatruiduanum in muliere subito interemptâ graphicè lineatum , itâ ut caput à cæteris membris facillè distingui poterat. (b)

Severinus Pineau vidit foetum 20 dierum omnimodò perfectum , & omnibus numeris absolutum.

Franciscus Mauriceau obstetricandi Artis peritus fatetur foetus menstruos utriusque sexus servasse ad magnitudinem unguis , qui itâ sua membra conspicua habebant , ut videbantur pariter , ac si essent foetus semestres. (c)

Joannes Baptista Bianchi sincerus vir primus in Taurinensi Universitate Anatomicus in suo Musæo plurimos abortivos ex omni penè graviditatis die solertissimâ exquisiitione collegerat , & anno 1734 illorum historiam conscripserat , differentiam in foetibus V quoque die observatam pro diversâ eorum ætate demonstrans. (d)

Ipse Hippocrates , quem Aristotelicæ opinionis Patronum existimant , lib. de carnib. affirmat , foetum spatio 7 dierum post conceptionem esse absolutè formatum. (e)

B

Vi-

(a) Tom. 2. Physic. de genera animal. cap. de animat. foetus. (b) Caput clarè à corporis mole distincum, & in capite quasi per nebulam adnotata organorum puncta ; corporis autem reliqui rudis adhuc erat, indigestaque moles. (c) Traicé des maladies de femmes grosses lib. 1. c. 4. (d) Ig' tur quis cupidine illectus foetuum schémata juxta veram sui magnitudinem delineata videre desiderat, adeat tam illustri anatomici de naturali in humano corpore gener: historiam. (e) Text. 20.

Videte, ergò, quam ad libitum scripserit Aristoteles, quamque graviter fuerit hallucinatus, cumque eo omnes Sectatores.

Nec minus erravit, quum dixerit cum Hippocrate (a) (licet contrarium senserit Plinius) (b) marem citius, quam femellam formari: Nam si ita se res haberet; mas, erit consequens, quod, antequam femella, lucem videret; sed quotidiana experientia docet, gestantes nono mense indifferenter mares, vel foeminas utero deponere. Et quis nesciat, à muliere gemellos diversi sexus eodem partu in lucem effundi? Si autem simul maturuerunt, ut unà orientur, cur non aequè simul ad animationem idonei effecti sint? Maxime cum id non solum in mulieribus, canibus, felibus, similibusque multiparis; sed etiam in Oviparis perpetuo ritù observetur, nam cujuscumque sexus fuerint pulli in ovo inclusi mares, vel foeminae pari tempore perficiuntur, & simul excluduntur.

Nec hilum confert Hippocratis auctoritas, cui plurimum fidunt Theologi, Canonistae, & Jurisperiti. Dubius enim hác super re semper exitit: licet enim Hippocrates lib. de nat. puer. (c) dicat, marem spatio 30 dierum, foeminam verò 42 dierum formari. Ipse tamen Hippocrates, uti suprà dixi, lib. de carnibus, inquit: Porro vita hominis septem dierum est, & in septem diebus habet, quaecumque corpus habere debet: adducitque experimenta à se facta in abortivis meretricum. (d) Et in historia supradictà de abortu Psaltriae

(a) Lib. de natur. puer. text. 13. 14.
 (b) Lib. de histor. naturali 7. c. 4. (c) Vid. supr.
 (d) Mirari autem quis possit, quomodo id sciam. Verum multa ego vidi hoc modo: Meretrices publicae, conceptum intra se perdunt: Postquam autem jam perditus est, elabitur, velut caruncula. Hanc carunculam in aqua coniectam si conspiciatur consideraveris, omnia membra habere reperies, & oculorum regiones, & aures, & manus, & manuum digitos, & crura, & pedes, & pedum digitos, & pudendum, & reliquum totum corpus manifestum.

clarissimè addit, respirationis usum habuisse, quamquam sexto die à prægnatione contigerit; en ejus verba fideliter à græco idiomate translata: *In cujus medio tenue quiddam extabat, quod mihi umbilicus esse videbatur, & sanè per illum spiritum intus, & extrà ducere: hoc est inspirare, & respirare, quod quidem non sine motu systoles, atque diastoles, & consequenter non sine manifestâ vitâ in embryone fiebat.*

Hinc clarè videtur Hippocrates Hippocrati adversari; non aliud ergo credendum cum Martiano in commentarijs illustri, quod librum de *natur. puer.* in juventute edidit, de *carnib.* vero librum in senectute, uti stylus utriusque declarat. (a) Et per varia experimenta in totâ suâ longævitate factâ sententiam variare potuisse, & sese retraxisse.

Advertendum etiam Hippocratem de foetus animatione nil penitus musitasse, sed tantùm de corporis complemento, & articulatione, nempe quia animam in materiâ, & ex materiâ esse volebat: *si quis non credat, animam animæ ammisceri demens est.* (b)

Theologi, ergo, Canonistæ, Juris-periti (concludam cum Cl. Bianchi (c)) nec Medicorum, præterquam verè scientium, & reverà anatomicorum sententijs fidant, nisi velint res sibi imponi, vel ineptiores illis, quæ de *ingressu animæ in masculinum humanum corpus post 30 à conceptu dies, in fœmineum post 40.*

Paulus Zacchias Romanus ambidexter Scriptor nedum in Medicinâ, verum in utroque jure celebris in primo sui operis Tom. communem illius temporis (d) amplexatus fuerat opinionem, quæ foetus animationem à conceptu differebat.

B 2

At

(a) In not. ad Hipp. lib. de carnib. n. 216. (b) Lib. 1. de diet. t. x. 22.
(c) Lib. 5. c. (d) Edidit 1. lib. qq. Medic. Legal. ann. 1621. apud Jacobum Mascardu Romæ.

At in Tom. 2. qui posthumus est, (a) primò dicta revocavit, Retentiorum opinioni adhasit, ità gravia credens rationum momenta, quibus eorum sententia statuitur, ut sibi persuadeat de eadem non amplius esse ambigendum. (b) Et inter ceteras rationes, & argumenta unum desumit ab intemeratâ Conceptione B. M. V. non equidem contemnendum. (c)

Die VIII Decembris celebratur à Catholicâ Ecclesiâ festum Conceptionis Immaculatæ V: ex divinâ revelatione à D. Anselmo examinatâ, atque probatâ. Intellegitur conceptio formalis; hoc est: primùm animationis instans, ut Alexander VII declaravit: (d) Materialis enim conceptio, uti Theologi dicunt, non esset festi ecclesiastici objectum.

Die VIII Septembris ab eadem Ecclesiâ celebratur festivitas nativitatis ipsius B. V. ex antiquissimâ traditione: Quid clariùs? Inter diem VIII Decembr. & inter diem VIII Septembr. novem merè menses excurrunt, quod est commune tempus, quod intercedit inter conceptum foetus, & ortum.

Si ergò Ecclesia stetit Scholasticorum opinioni, vel mense Februarij festum Immaculatæ Conceptionis celebrari decrevisset, vel dicendum foret, Virginem in sira Matris ventre undecim, vel duodecim mensibus permansisse.

Quid vobis videtur, Auditores Ornatissimi, hoc argumentum? Hæsitatis adhuc? Creditisne hoc ipsum miraculo deputari, sicut in Christi conceptu? Ne quidem: Redemptoris enim generatio, utpote divinis Spiritus opus, prodigtiosa fuit in omnibus. (e) At Mariæ generatio naturæ ordinem sequuta. est. (f)

Ad-

(a) Ann. 1661 editus, & Alex. VII. dicatus. (b) Lib. 1. tit. 2. q. 9. n. 24.

(c) Tom. 2. lib. IX. tit. 1. q. ultim. n. 135. (d) Constitut. *Sollicitudo*.

(e) Basil. Hom. de human. Christ. gener. S. Joan. Damasc. de fid. orthodox. c. 2. (f) D. Thom. p. 3. sum. q. 27. art. 2. ad 4.

Addite, quod in hac ultimâ oporteret miraculum istud ratiocinijs adstruere, non verò tantum supponere ad vim argumenti eludendam.

Retorqueamus orationem: *In iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*: dicit Regius Psaltes. (a) De peccato originali hic locus est intelligendus: Ità S. Athanasius, S. Chrysoptom, S. Hyeronim. S. Augustin. ac patsim alij omnes: Favent Hebr. Syr. Arab.: *In iniquitate conceptus sum*: Hebr. Chald. S. Hyeronim.: *in peccato*: S. Ambrosius: (b) *In iniquitate concipimur*: Quî ergo in iniquitate concipimur, nempe cum labe originali, si anima post 40, vel 80 dies à conceptione infunditur? Non, nisi concipitur homo, nempe ex animâ, & corpore compositus, uti clarè exclamat Job: *Pereat nox, in quâ dictum est, conceptus est homo*. (c) Quandonam incipit peccatum originale? In ipsa conceptione, & primâ animæ infusione in corpus: docet Angelicus Doctor. (d) Quandonam dicitur mulier concipere? Cum semen muliebri (melius dicam, ovum) apprehendit semen virile. Ergò ut faciliùs intelligamus nos in iniquitate concipi, nempe cum peccato originali, abs re non erit autumare, statim à conceptione, vel in ipsa conceptione nulla temporis intercapedine animam infundi.

Papæ! Video in me, meamque opinionem minitabundos insurgere legales, Theologos, Canonistas, plenis buccis objicientes, hanc recentiorum opinionem nedum bullas Pontificias, P.P.m. auctoritates, sed & ipsam S. Scripturam conculcare.

Sed bonâ pace auscultent, & pacato animo: Verum est, bene novi, quod Exodo legitur (e) juxta versionem 70. *Siquis percusserit mulierem in utero habentem*

(a) Psalm. L. v. VI. (b) Apolog. cap. 11. (c) Cap. 3. v. 3. (d) 1. 2. q. 8. art. 1. ad 4. (e) Exod. 21. 22.

beantem, & abortiverit, si formatum fuerit, det animam pro animâ; si autem informatum fuerit, mulctetur pecuniâ. Sed aliter legitur in nostrâ vulgatâ, quæ est communiter admiffa, neque ista discrepat ab hebraico, uti notavit Cl. Calmet: Legitur enim: Si abortivum quidem fuerit, sed ipsa vixerit, subjacebit damno, quantum maritus mulieris voluerit, & arbitri judicaverint; si autem mors ejus fuerit subsequuta, reddet animam pro animâ. Ubi non distinguitur inter abortivum animatum, & inanimatum; sed solum inter Matrem verberibus occisam, vel superstitem.

Hinc Fl. Josephus Judæus Scriptor, qui leges, & veteris testamenti documenta ad unguem callebat, ait. (a) Qui mulierem uterum gerentem calce percussit, siquidem mulier abortiat, pecuniâ mulctetur à iudicibus, quod corrupto foetu populum uno cive diminuerit; & aliam præterea pecuniam det marito mulieris. Quod si illa moriatur, & ipse det penas capitale, quandoquidem vitam pro vitâ reponi justum est.

Instabit quis: Hanc distinctionem formati, & informati foetus reperiri admiffam in Decreto Gratiani, (b) & ex S. Augustin. qq. veter. & novi testamenti. cap. 23.

Hujusmodi instantia, & auctoritas quid ponderis habere primâ fronte videtur, sed si chrytices ventilabro cerneamus, in auras evanescet.

Quoad enim Decretorum librum à Gratiano Monacho Benedictino compilatum (c) omnes Canonistæ benè norunt, vim legis non habere; cum ipse Gratianus auctoritatem canonis condendi non habuerit; Ideo Gratiani librum, tamquam legalem non authenticavit Gregorius XIII.

Quoad

(a) Lib. 4. antiquit. Judaic. (b) C. VIII. Non est homicida, qui abortivum procurat, antequam anima corpori sit infusa. (c) Ann. 1570.

Quoad verò D. Augustini auctoritatem à Grati-
 no adportatam (a) sciendum, quod hodiè indubita-
 tum est, Auctorem qq. veter. & novi testament. non
 esse Augustinum: Ità sanè Maurini Patres, & iure
 monuerunt. (b) Enim vero Auctor ait, se scribere 300
 anno post Hyerosolymitanum excidium, cum Augus-
 tinus eo tempore non nisi annum 16 ætatis numera-
 ret, & pro comperto habeatur, cum tractatus Ec-
 clesiasticos ante baptismum, quod annos natus 33.
 maturâ juventute suscepit, non conscripsisse.

Neque Possidius in indice Librorum Præceptoris
 sui de illo meminit, neque Augustinus ipse in libro
 retractationum.

Insuper Auctori qq. veter. & nov. testam. multi
 contra sanam doctrinam errores exciderunt, quos inter
 Melchisedechum esse Spiritum S. asseruit, aliaque
 habet, Alexandro teste, (c) barbara, & dura; qua-
 propter Bellarminus (d) asserere non dubitavit: Li-
 brum non esse Augustini, sed alicujus Hæretici; Et
 à stylo, & circumstantiâ temporis, quo scriptus est,
 Hilario Diacono Luciferani schismatis olim Propaga-
 tori adscribendum esse non leviter conjectavit.

Sed nè auctoritatis vim effugere videar, Dò,
 quod 70 Versio, à quâ vulgata recedit, benè se
 habeat: quid inde? *Formatum*, & *informatum*, quod
 apud 70 legitur, non denotat animatum, & inani-
 matum, sed tantum perfectum, & imperfectum,
 quam interpretationem sequi videtur idem D. Augus-
 tin.

(a) Cap. IX. Moyses: *Moyse tradidit, si quis percusserit mulierem in
 utero habentem, & abortiverit, si formatum fuerit, det animam pro
 animâ; si autem informatum fuerit, mulctetur pecuniâ; ut probaret
 non esse animam ante formatam, &c.*
 (b) In monit. & censur. Doct. Lovan. præfix. l. 4. op. S. Aug.
 (c) Sect. 4. c. 6. art. 14.
 (d) De Script. Eccles. in Ambros. & August.

tin. *quest.* in Exodum. (a) Opere sine dubio Augustiniano, & anno 419 conscripto. Abortivi enim etsi animati, imò & quadrimestres rectè appellari possunt non perfecti, ac propterea si exierint, non vitales.

Hinc auctori abortus minor imponitur pœna, ut dissimili modo plectatur, qui hominis plene formati, atque verisimilius victuri occisor est, quam qui vitam iubarientem parvulis aufert, qui etsi vivi, etsi animati vitam precario possidere videntur. (b)

Quapropter in Cap. X. quod incipit, *sicuti* (c) cuius verba à S. Hyeronimo sunt mutuata, non dicitur imperfectum foetum carere animâ, sed hominem non reputari.

Atque ea ratione multi quidem ex juristis traderunt, non inferendam esse capitis pœnam propter abortus foetuum V. mense minorum: uti Michael Foudewyns animadvertit (d) *jura*, inquit, in foro feri, sicut explicat Torreblanca, de tam tenui animatione non loquuntur..... sed animatione perfectâ, quâ infans maturus est ad nascendum, uti tradunt Thesaurus, Suarez, Piazza, Menochius, Gomez. Id etiam placuit Rejes, Carpovio, & Villepando cum alijs. Et

(a) Si ergo illud informe puerperium jam quidem fuit, sed adhuc quomodo informiter animatum; (quoniam de Anima questio non est precipitanda indiscussæ temeritate sententiæ) idcirco ex noluit ad homicidium pertinere, quia nondum dici potest anima viva in eo corpore, quod sensu caret. q. 80. & in Gratian. Decret. ante capitul. Moyses.

(b) Hoc conforme videtur Constit. Carolin. ex Carol. V. ordin. art. 133. Juri Saxonico electoral. constit. novell. p. IV. c. 4. §. 1. Juri Prussic. novis. p. III. tit. 6. art. 7. §. 2. Juri communi juxta leg. Cornel. de Sicar. l. 8. Et tandem ipsis nostris patrijs legib. 7. Partic. Jur. leg. 8. tit. 8.

(c) Sicuti semina paulatim firmanur in utero, & tandiu non reputatur homo, donec elementa confecta suas Imagines, membraque suscipiant, &c. Ad Algal. q. 4.

(d) Ventilabr. Medic. Theolog. p. 1. q. 26.

17

Et Zacchias addit, (a) primis temporibus pragnationem existimari dubiam, & ubi de panis agitur, lex inquit: *In dubijs, quod minimum est, sequimur.* (b) Foetu verò adulto non solum fieri certam, sed et ipsam Matris vitam in abortu periclitari, (c) quapropter veluti duplex homicidium esse reputandum. Huc alludit illud D. Hyeronimi (d): *Nonnullæ cum senserint concepisse de scelere, abortui venena meditantur, & frequenter ipsæ commortuæ trium criminum Regæ ad inferos perducuntur: Homicidæ sui; Christi adulteræ, nec dum nati filij parricidæ.*

Nec efficiunt Bullæ Pontificum, & decretales: licet enim Innocentius III in cap. *Sicut de homicidio*: (e) distinguat inter pœnas abortus foetus vivificati, & non: Item Sixtus V (licet statuat contra utrumque excommunicationem) (f) quam Sixti bullam mitigavit Gregorius XIV. (g) & Clemens denique VIII eadem distinctione usus est.

Non efficiunt, inquam, Pontificum enim mens non fuit, statuere animam non immediatè post conceptionem infundi, sed tantum illi supponunt, dari foetum, qui non sit animatus: Leges enim solent in rebus ad philosophiam, vel medicinam, aliasque humanas facultates pertinentibus communiori sensui Doctorum, qui eas profitentur, sese accommodare.

(a) Lib. 9. tit. 1. q. ul. n. 119. (b) Ibidem n. 117. (c) Ibid. n. 118.

(d) Ad Eustoch. de custod. virgin.

(e) Cap. XX. *Nos verò devotioni vestræ insinuatione presentium respondimus, quod si nondum erat vivificatus conceptus, ministrare poterit, atque debet ab altaris officio abstinere.*

(f) Kal. Novembr. 1588. Pontificat. sui ann. 4. Sixtus V hanc controversiam præ oculis videtur habuisse, cum eandem decreverit pœnam, siue animatus fuerit foetus, siue inanimatus, hanc distinctionis subtilitatem despiciens ad mentem D. Basilij, & iniquis omne effugium intercepturus.

(g) Die 31 Maj. an. 1591.

18
re. (a) Quum verò prædictæ bullæ manerent ; Medici, ac Philosophi penè omnes Aristotelici erant , uti supra retuli ; Nam Fienus , & Zacchias , qui controversiam exsuscitarunt , sunt omnibus illis constitutionibus posteriores ; Inde factum est , ut iidem Pontifices omnium vestigia calcantes hâc sint usi distinctione foetus animati , & inanimati , diversamque inflixerunt pœnam , credentes , quod foetus tenelli ante quadragesimum diem saltem animati dici non possent ; maxime cum interdum ante prægnationis progressum de ipsâ non immeritò sit dubitandum ; & *in dubijs* , juxta legem , *quod minimum est , sunt secuti.* (b) Itaque præfate bullæ , & sacrae penitentiariæ stylus , etsi æquitate commendabiles , philosophis tamen veritatis accuratius investigandæ viam non præcluserunt.

His rationibus , & momentis adducti Recentiores Philosophi , atque Medici maximo numero Zacchiæ opinioni adhæserunt : Quos inter Fortunatus Fidelis , Bartholomæus Corte , Gaspar Bravo , Vaterus , Horstius , Hefstenefer , Museus , Gælicke , Teychmeyerus , Chaventever , Thomasius , Planerus , Braune , Stahil , Durrius , Bohinus , Mauriceau , alijque ferè innumeri , quorum cathalogum citat Cl. Michael Alberti Borussie Regis Archiater. (c) Nec tamen solis Philosophis , & Medicis Zachia sententia placuit , sed plerisque è Theologis , & præcipuè Christiano Lupo , (d) Natali Alexandro , (e) Hyeronimo Florentinio , (f) & Antonio Rodriguez. (g) Piazza (h) quoque , Cor-

---

(a) Zacch. *ibid.* n. 115. Rodriguez nuevo aspecto de Theol. medic. moral paradox. 1. & IV.

(b) Cæterum , uti Doctores animadvertunt , non idem est quærere de animationis tempore ad abortus puniendos , ac de eodem quærere ad abortivos baptizandos. (c) In Philolog. c. de gener. & in jurispr. med. c. 7. de animat. foetus. (d) Tom. 12. in Apol. de ov. sæc. & exam. Fortal. (e) Tom. 1. Theol. Moral. lib. 4. c. 7. art. 4. reg. 15. (f) De Baptism. abortiv. (g) Ut sup. Paradox. 4. (h) Caus. Jur. mac. Concept. act. 3. art. 2.

sinus (a) alijque in hanc novam non obscure propen-
derunt opinionem.

Sed animadversione dignum operæpretium existimo, quod licet hanc Recentiorum opinionem nove opinionis nomine toto meæ anteaactæ Prelectionis studio adpellitaverim, ut ab Aristotelis opinione apud nos jam antiquatâ distinguerem, tamen si vetusta Patrum, & Philosophorum exemplaria nocturnâ, diurnâque manu versabimus clarè adinvenimus, quod antiquam habuerit originem.

Partim enim quia animam ex traduce propagari (b) cum Tertulliano credebant, uti omnes ferè Occidentales, teste S. Hyeronimo; partim, quia sui tabernaculi Architectam credebant, in primis conceptionis vestibulis animam posuere.

Profecò S. Basilius (c) volebat inter foetum animatum, & inanimatum distingui: *Formati autem, vel informis subtilitas à nobis non attenditur*: (d) Unde hoc autem? nisi quia verisimillimè à principio animam infundi credebat.

Is erat, Norisio teste, (e) Græcorum omnium sensus. Idem sentiebat Sanctus Cesarius. (f)

Citantur etiam pro hac sententiâ S. Cyrillus Alexandrinus, (g) & S. Gelasius Papa. (h)

Similia dixit Nicetas choniates Græcus, (i) qui sæculo XIII claruit: *Nullum commune dogma super questione istâ*, inquit, *vel ab Apostolis, vel ab ullis alijs SS. PPbus. accepimus*: Subjungens aliquos PPes. putavisse: *Semen animari, cum primum in uterum venit,*

(a) Instit. Phil. tom. 4. tract. 1. disp. 3. c. 9. n. 9. (b) In hoc non laudo. (c) Floruit IV. sæculo. (d) In sua celebr. ad Amphiloich. canonic. epist. (e) In vindic. August. c. 4. §. 3. (f) Lib. 6. Dialog. 3. in respons. ad interrog. 115. (g) Floruit V. sæcul. lib. 1. in Joann. c. 9. (h) Lib. de duab. natur. contr. Eutich. & Nestor. (i) In Thesaur. Orthodox. fidei lib. 2. c. 74. pag. 91. tom. 25. Bibliot. M.M. P.P.

nit, ita ut partium neutra (scilicet anima, & corpus) compositionem aut precedat, aut subsequatur.

Idem putaverunt, teste eodem Niceta, Græcorum sapientum Nonnulli: (a) Idem nonnulli Philosophorum, quos inter Alexander Aphrodiseus (b) celeberrimus Aristotelis Commentator: Themistius, (c) & antiquus Auctor libri nomen Galeni præferentis, (d) quorum omnium verba, & genuina testimonia transcribere abstineo, ne prolixius profuatur Oratio.

Si ergo tot, & tot illustres Sapientes nostræ opinionis fuere suffragatores, & olim, quo communiter putabatur, hominem ex commixtione utriusque seminis actione virtutis plasticæ effingi: Quæ res satis dissuadebat, ne citius in humano foetu rationalis anima admitteretur, quoniam concedendum esset virtuti plasticæ tempus, quo transmutationem, formationemque moliretur: Quam fortiori ratione hodie, quò illuminatius vivimus ævum, (e) credendum! cum per repetitas experientias, & solidiora ratiocinia comprehendimus; In ovis muliebribus, quæ analogæ sunt vegetabilium seminibus, omnes Embryonis partes præfiteri, quamvis in seipsis quodadmodò involutas. (f)

Videte ergo, quæso, si in meæ Prælectionis vestibulo audacter pronuntiaverim, certius credendum, statim à conceptione animam infundi.

Sed hæc omnia momenta, & quæ possem adducere pro Recentiorum sententiâ libenter omitto, Auditores ornatissimi, si tantum mecum considerare ve-

li-

(a) Græcorum Sapientum nonnullis Embryonis, seu imperfectos in utero fetus statim ab illa informi sua forma placuit animari. Nicet. ibid.
 (b) Floruit sæcul. III. (c) Floruit sæcul. IV. lib. de Anim. c. 11.
 (d) Lib. an Animal sit id, quod in utero est. c. 4.
 (e) Quanto mundus ad extremitatem ducitur, tanto nobis æternæ scientiæ aditus largius aperitur. S. Greg. Magn. apud Moren. defin. concept. p. 3. (f) Vid. Bianchi de naturali generat. histor.

litis, quantum damni, quantum moribus noxia, quos-
 ve abusus secum trahat dubia, seu erronea Aristotelis
 opinio de tardâ foetus animatione, & quantum è con-
 trà utilitatis ex sententiâ de citâ animatione possit ema-
 nare. Accipite.

Mulier furtim utero gerens falsâ imbuta opinio-
 ne, quod foetus etiam bimestris non sit animatus,
 omnem movet lapidem, ut pro suo tutando honore
 abortiat, facilius primis mensibus consequitur, ger-
 men è nido exturbat, & inexaminatum, si forsan vi-
 vat, in latrinas projicit, in sterquilinijs operit sribus,
 proh dolor! canibusque devorandum.

Ipsæ deliræ anus, ipsæ male suadē Obstetrices, cir-
 cumforanei, Agyrte, & licentiosi Pseudo-Medentes
 suam ministrant operam, credentes, non abortum,
 sed fluxiones, cum Aristotele, provocare, quas
 politic. concedit, proptereâ à Patribus, præsertim Ter-
 tulliano, reprehensus.

Ipsæ Matres, & honeste Mulieres putantes primis
 temporibus foetum animâ carere, præcautiones ad il-
 lum conservandum opportunas, ac si unquam, aliàs
 tum maximè necessarias non solum persæpe negligunt,
 sed & aperte contemnunt. Quò fit, ut primis gesta-
 tionis mensibus, uti quotidiana docet experientia, fre-
 quentissimi sint abortus.

Ex hâc firmâ, sed falsâ credulitate alterum ma-
 lum, & non minoris momenti procedit, nimirum
 abortû eveniente, Præsentes, qui Matri assistent, fœ-
 tui nequaquam attendunt tenello, inanimem ex no-
 cuâ Aristotelis opinione credunt, & tamquam offam
 sanguineam despiciunt. Quis hæc fabulas non crederet?
 Sed ni vestrâ patientiâ abuti timerem, millenas histo-
 rias, heu nimis verissimas, referre possem in praxi
 medica obvias, & parochis quotidianas.

Quâ super re fortiter querebatur Eruditissimus, &
 Pijssimus Roncaglia: (a) Quos fœtus abortivos, inquires,

ex

(a) T. 2. tract. 17. c. 4. in reg. pro praxi.

ex ignorantia obstetricum, & Matrum excipit latrina, quorum anima, si baptisate non fraudaretur, Deum in eternum videret, & corpus, licet informe, esset decentius tumulandum. Sed quibus, addit, potissimum sub gravi culpa competit hanc expellere ignorantiam? Nonne Parochis?

Et quidem si Parochi, & animarum Pastores accurate populum suum admonerent, satis probabile esse, factus animationem fieri temporis momento conceptionem sequente, ac proinde, ubi abortus eveniret, in eo principalior curam esse statuendam; observando, scilicet, quam attentissimè, utrum embryo, quamvis mole minimus, vitâ donatus appareat, ut de baptisate cogitetur: Quanti abortus evitarentur; hæc enim inducta opinio pravas mulieres, quæ abortum prætextu nedum factæ animationis facillimè procurant, facillimè deterreret. Et quanti foetus sacro baptismatis lavacro, & Dei visione non fraudarentur!

Postquam enim de Aristotelis opinione captum est dubitari: Plerique Theologi docuerunt, nullum abortivum, etsi imperfectissimè figuratum esse derelinquendum; sed perquirendum, utrum siquid vitæ indicium in eo inlit, ut saltem sub conditione baptizetur: (a) Sic sentit Cl. Maximilianus Dezza, (b) Sic Cl.

(a) Monium. Modus baptizandi abortivos minimos hic est. Baptizandus est, quamvis adhuc secundinis involutus sub conditione, *si es capax*, ne tempus absumamus cum periculo ejus mortis, donec secundinis spoliaretur: Quæ conditio, *si es capax*, respicit æquè tam dubium animationis, & vitæ, quam dubium, ne baptismatis validitati obstent secundinæ; quo facto aperiantur secundinæ ipsæ, & iterum baptizetur sub duplici conditione: *Si es capax*, & *si non es baptizatus*; & hoc fieri debet in aliqua patina, vel cyatho aqua pleno. Vid. Roncaglia t. 2. tract. 17. de baptis. c. 4. q. 4. resp. 3. & t. 1. tract. 11. de V. decalog. præcept. c. 2. q. 3. resp. 1.

(b) In Opusc. in calc. Apolog. Franc. Verde pro Caramuel.

Cl. Cardenas , (a) qui Dezzæ sententiam stabilissimo fundamento superstructam declarat ; sic meminit La croix : (b) sic Piazza , (c) sic P. Deodatus à Cuneo ; sic eruditissimus Roncaglia , (d) & iater nostrates sic eruditissimi Monachi Rodriguez , (e) & Feijgo. (f)

Sed ultrà omnes Hyeronimus Florentinius (g) Vir æquè doctus , & Zelo animarum incensus in suo per celebri de hominib. dubijs , sive de baptismo abortivorum opusculo. (h) In cujus censurâ Parisiensis facultas Theologica hanc Florentinij doctrinam indubitatam appellat : Et collegia nostra Salmaticensia Hispaniarum Episcopos exhortantur : Prædictam propositionem esse usu recipiendam , & sequendam in praxi.

Episcopi , & Archiepiscopi Siculi ferè omnes illustres nedum doctrinâ , verum & Zelo Pastores per edicta hanc sententiam , & hujus sententiæ praxin suis Parochis aliquot ab hinc annis unanimiter inculcarunt. (i)

Videte , ergo , quæso , si audacter pronuntiaverim , utiliùs credendum , statim à conceptione animam infundi !

Utique , Sapientissimi Auditores , hanc causam sedulò perpendite ; vestro iudicio , vestro examini humillimè submitto : Res seria agitur , Videte , ne contemnatiss unum ex his pusillis. (k) Vestro studio , vestrà charitate , vestris rationibus , & auctoritate hanc moribus utilissimam sententiam fovete , in popellum spargatur : Sic innumeris coercerentur abortus : sic innumeris Innocentibus non denegaretur baptisma ; Et Hye-

ru-

(a) In prim. Chrys. disput. 14. c. 3. (b) Lib. 6. p. 1. de Baptis. dub. 4. n. 294. (c) De Immaculat. V. concept. Panorm. ann. 1747. edito. (d) Vid. supr. (e) Lib. sup. cit. paradox. IV. (f) Theatr. Critic. t. 8. discurs. 11. (g) Congregationis Lucensis à Matre Dei , cujus erant etiam Roncaglia , & Dezza. (h) Juxta impressionem : Lucæ ex Typograph. Hyacinth. Pacij 1666. (i) Vid. etiam Rodriguez lib. sup. cit. paradox. 1. §. VIII. (k) Mathæi 18. 10.

rusalem celestis maximam partem ex Parvulis, vel Infantibus arbitror (cum Petro Diacono (a)) posse compleri.

Quod reliquum est Orationis, ad Vos converto, *juvenes Dilectissimi: Euge!* Ergo Tantę Matris Alumni state animis, ejusque nomen, ejusque honorem pro vestrâ Patriâ, pro vobis metipsis omnibus nervis sustinetete:

Vos, qui Eloquentiæ viridaria percurritis, curate, ut in vobis pro rostris Granatensibus Cicero reviviat.

Vos, qui Physices, & Mathematices disciplinis imbuimini, arcana naturæ penetralia intus discurrete.

Vos, quorum erit olim, *jus suum unicuique tribuere*, insudate, ut

Cedant arma togæ, concedat laurus olivæ.

Insudate: Ne calum repetat terris Astræa relictis.

Vos Æsculapij Filij honorem Medicinę vindicete, quæ apud vulgus in præsens *Carnificina* irrisoriè vocitatur. (b) Vosque, inquam, præcipuè etiam, atque etiam obtestor, enixè incumbatis: *Ne Medicina omnium Artium præclarissima propter ignorantiam eorum, qui eam exercent, & ob Vulgi ruditatem, quod tales pro Medicis judicat, & habet, omnium Artium longè vilissima censeatur.* Sic olim querebatur Noster Hippocrates: (c) *Et si hisce temporibus revivisceret Divus Senex, rumperetur medius, percussus, quod Medicina ubique contempta jacet, frigent gymnasia, torpent Professores, ars ipsa in ataxiam abiit, & non nisi apud deliras anus, & recutitos Apellas, & eos, qui multorum periculis experimenta faciunt, ejus usus queritur.* (d)

Vos tandem, qui scientiæ scientiarum incumbitis, qui de ipso Deo pertractare, qui fidelium mores Sanctæ

(a) Ap. S. Gregor. M. Dialog. lib. 4. c. 7. (b) Heurnius. (c) Lib. Lex. (d) Cornarius epistol. nuncupat. ad Senat. Imperial. August. Urb. Vindelic.

re Ethices regulis componere debetis , diu , noctu-
que impallefcite , ut tanto studio pates evadatis , sa-
nam , inviolatamque Doctrinam fervate , e juris fon-
tibus bibite , futiles quaestiones rejcite , ne tempus rem-
priosam non secus , ac qui caneros edunt , non sine pia-
culo conteratis ; Utor verbis Cl. Mabillonij. (a)

Heu Nobilissimi Iuvenes , velisque , remisque stu-
diorum curriculum inchoate ! Quid vobis , amabo ,
desideratur ? Dicebat olim meus Hyppocrates (b) quod :
Qui scientiam sibi verè comparare voler , eum his ducibus
voti sui compotem fieri oportet ; Naturâ , Doctrinâ , mo-
ribus generosis , loco studijs apto , institutione à puero ,
industriâ , & tempore.

Quid horum vobis desideratur , inquam ? Naturâ ,
doctrinâ , moribus generosis , loco studijs apto omnes fe-
rè nationes præcellitis ; A pueris ergo instituantini ,
quod eum eo convenit , quod opportuno tempore semina in
arvum cadere oportet : Industriam ponite , quæ cultura
est , & Tempus hæc omnia corroborabit , ut perfectè enu-
triantur.

Utique Dilectissimi , tandem aliquando è desipien-
tiæ lathargo expergisci tempus est.

Sic rogat Vestrum Athenæum ; quid est enim
universitas sine alumnis ? non nisi Mater sterilis , & in-
fructuosa , nisi vanum , & futile nomen , nisi mutum
domicilium.

Sic rogat vestra Patria : quid est enim sine filijs
bene institutis , & litteratis ? Nonnisi mutarum pecudum
stabulum , & hara porcorum

*Scilicet ingenuas didicisse fideliter artes,
Emollit mores , & sinit esse feros.*

Sic rogat ipse noster Rex , ut sui sceptri jura ne-
dum armis , verum & litteris confidat. Quid enim ar-
ma

D

(a) De Stud. Monast. (b) Lib. Lex.

ma sine litteris? quâ spe victoriae Dux, ut ut fortis, ac strenuus aciem regat Martis in campo, nisi Pallas aſſideat armata confilio?

Sic rogant Patrum Manes, qui nedum armis metum orbi incuſſere, verum & litteris apud univerſos admiratione afficiebantur. (a)

Sic tandem rogat ipſa tota Hispania, ne ulterius eſteræ, emulaeque nationes obſciant, quod ejus Filij in ſcientiarum incremento ſunt ſervum pecus, & potius retrocedant, quam procedant.

Utique Patriæ, Universitatis, Regis, Patrum, & Hispaniarum honorem vindicate, illorum conſilijs, & precibus citò, & jucundè reſpondete.

Et Vos Sapientiſſimi Carhedrarum Moderatores (quos honoris cauſâ nomino) enixas vires exerce, obſecro, ut Patriæ, Regis, Matris deſiderijs Alumni reſpondeant, ut vobismetiſſis digni Diſcipuli efficiantur, & quamvis vos nulla præmia alliciant, ſit præmium ipſa virtus.

DIXI.

(a) Conſtat ex hiſtori. Hiſpano: Literaria.

CL. DOCTORI
D. D. LAURENTIO
AMICO,
HISPANO-REGALIIUM EXERCITIIUM
Medico Consultori,
ATQUE EXCmi. D. D. D. RICARDI WALL
Cubiculario Medico,
CARMEN.

ERgo tumente ovo, rudis indigestaque massa
Corporis est vivens: spiritus almus adest?
Hoc tua demonstrat Prælectio, Doctor Amice,
Quam quis non plaudat, terque quaterque legat?
Consultis egregiè Fœtus utriusque saluti:
Consultor Medicus grandior esse potes?
Impia nec Mater proscindet germina ventris,
Crimine ut enormi crimina magna tegat.
Nec Medicus perdet conceptus, vincula rumpens,
Queis Natura parens, provida firmat eos.
Parochus & vigilans faciet cœleste lavacrum,
Ne desit Genitis utraque vita simul.
Integer & Iudex Infantis jura tenelli
Clariùs agnoscens, proteget acer ea.
Quas Tibi nunc grates cõdignas dent, quibus inde
Utraque, ut exoptas, vita salusque datur?

Cecinit D. Franciscus de la Casa,
Theolog. ac Medic. Doct.

IN AUCTOREM,
EJUSQUE ERUDITAM
PRÆLECTIONEM
EPIGRAMMA.

Te facilem Vatem quondam mea Musa probavit:
Sed te Iatrosophum nunc mea Musa canit.
Plura tenes, faciunt quæ jam divisa beatos:
Nam Medicum doctum te probat istud opus:
Materies obscura nimis, nimiumque per ampla
Esse potest solum viribus æqua tuis.
Omnia quàm scite, & verborum pondere monstras!
Firma hæc doctrinæ sunt monumenta tuæ.
Qui charytidè tua scripta leget, jam dicere fas est,
Vicisti antiquum prælium Aristotelis.

D. Josephus Romero,

& Saavedra.

Philos. Magist. laureâ decora. & nunc
prim. Medicin. Cathed. Reg.